

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

156. De gratiarum actionum debito, & gratitudine, & ingratitude.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

aulitia prius erant : qui lætabar , cùm A male facerem , & exultabam in rebus peccatis , inciperem demùm recogitare ei amicos meos in amaritudine animæ meæ. Et nunc , Domine , commovisti terram cornu mei , & conturbasti eam : sana contritionis ejus , quia commota est Multi n. pœnitentia ducti sunt , sed instructio-

Quarta, pœnitentem misericorditer suscepisse. Ps. 31.

Quinta, continendi, & abstinendi decessit virtutem.

Sexta, indulgisse munus bonæ conversationis. Ps. 37.

Septima, contempsisse spem expectandæ celestia.

S. Prosp. l. 2. de voc. gent. c. 26. Iustificatio quomodo perficitur.

ta est, sicut & prior culpa. Itaque & hæc misericordia quarta fuit, quod pœnitentem B misericorditer suscepisti, ut in eorum numero inveniret, quibus Psalmista: Beati, inquit, quorum remissa sunt iniquitates. Sequitur misericordia quinta, per quam mihi continendi deinceps, & emendatius vivendi præstitisti virtutē, ne reciduum paterer, & esset novissimus error pejor prior. Omnino enim manifeste tua est, (Domine Deus,) & non humanæ virtutis, susceptum semel peccati jugum à cervicibus excutere: quoniam omnis, Qui facit peccatum, servus est peccati; nec est liberari, nisi in manu forti.

Iam verò postquam in his quinque C miserationibus à malo liberaveris, ut fiat, quod scriptum est: Declina à malo, & fac bonum. in duabus aliis bona largiris. Hæc duæ sunt, Gratia promerendi; quia, videlicet, munus bonæ conversationis indulges; & spes obtinendi, qua donas homini indigno peccatori de tua toties expecta bonitate usque ad cælestia præsumere. Hucusque Bern.

Qualiter autem hæc peccatoris iustificatio fiat, quove modis soleat accidere, dicit compendio Prosper Aquitanicus: Gratia Dei, inquit, omnibus iustificationibus primò ipsaliter præminet. suadendo exhortationibus, monendo exemplis, terrendo periculis, incitando miraculis, dando intellectum, inspirando consiliū, cor ipsum illuminando, & fidei affectionibus imbuendo & paulò post. Agit hoc occulta, & potens Dei gratia, quæ dimotis terrenarum opinionum, & operum moruorum favillis, toriem obruti cordis exagitat, & desiderio veritatis inflammat, non ut invitum hominem subigat, sed ut subjectionis cupidum faciat, nec ut ignorantem trahat, sed ut intelli-

gentem, sequentemque præcedat. O suavitatem divinæ vocationis! Hinc in Isai. Isa. 45. Labor Egypti, & negotiatio Æthiopia, & Saboim, viri sublimes ad te transibunt, & tui erunt. Post te ambulabunt, vincisti manibus pergent, & te adorabunt, teq; deprecabuntur, &c.

Annon talis Saulus à mundi ad Dei A. 9. partem translatus! Verè, verè vir sublimis contra Deum erectus, Spirans minarum, & cæcus, cæcus, & miser: sed statim ac circumfulsit eum lux de cælo, cecideruntque squamæ ex oculis ejus, ut vinculus manicis perrexit in obsequium Creatoris! Domine, quid me vis facere?

Annon talis Magdalena, Negotiatio Æthiopia? sed ut cognovit, Christo mor dedit manus: Christum ancilla sequuta est. O charam lucem! Augustinus: Non te quærebam. Domine, tu me quaesisti: non te invocabam, tu me vocasti, vocasti enim me nomine tuo: in tonasti desuper voce grandi in interiorem aurem cordis mei. Fiat lux, & facta est lux; & discessit nubes magna, & nox illa tenebrarum, & ecce video.

Esce gentem, quam nesciebas, vocabis, & gentes, quæ te non cognoverunt, ad te current. Is. 55. propter Dominum Deum tuum.

Sic, sic agendum. Ut filii lucis ambulate, Ephes. 5. fructus enim lucis est in omni bonitate, vel Græc. 1 Græc. benignitate, sive beneficentia, & iustitia, & veritate. Omnes vos filii lucis estis, non sumus noctis, neque tenebrarum. Igitur non dormiamus, sicut & ceteri, sed vigilemus, & sobrii simus, sicut in die honestè ambulemus, non in comessionibus, ut olim in Ægypto super ollas carnum, ne iterum Ægyptiacis, aut densioribus tenebris involvamus. Ambulate, dum lucem habetis, ut, &c. Rom. 13. August. Va, vā cæcis oculis, &c. August. Sol. c. 14.

De gratiarum actionum debito, & gratitudine, & ingratitude.

PUNCTVM CLVI.

Bernard. de quadruplici debito: Vis Bernard, scire, quæ, & quibus debeas? Primò Homo qua Christo quibus debeat.

*Christo se,
suaque omnia
debet.*

*Præteritis pec-
catis peniten-
tiam debet.*

Psal. 42.

*Pro celo pa-
rando se totum
offerre debet.*

Christo Iesu debes omnem vitam tuam: A quia ipse vitam suam posuit pro vita tua, & cruciatus amarus sustinuit, ne tu perpetuos sustineres. Non habeo nisi minuta duo, ista minutissima, corpus, & animam, vel potius unum minurum, voluntatem meam, & non dabo illam ad voluntatem illius, qui tantus tantillum tantis beneficiis prævenit, qui toto se totum me comparavit?

Sed nunquid huic soli debitor sum, cui B vix parum aliquid retribuere possum? Exigunt à me præterita peccata mea futuram vitam meam, ut faciam fructus dignos poenitentiae, & recogitem omnes annos meos in amaritudine animæ meæ. Et ad hæc quis idoneus? *Peccavi super numerum arena maris, & multiplicata sunt peccata mea, & non sum dignus videre altitudinem cali præ multitudinem iniquitatis meæ, quoniam irritavi iram tuam, & malum coram te feci.* Quod ergo sine numero, quomodo numerabo? quomodo satisfaciam, cum cogar reddere debitum usque ad novissimum quadrantem? Paulo ante vitam tuam pro vita sua Christo reddideras, & nunc iterum eam totam præcedentium exigit recordatio peccatorum.

Quid si tertium tibi debitorem ostendā, qui non minus acriter, quam veraciter vindex eam sibi? Puto quiddam & tu possidere desideras civitatem, de qua dicitur: *Gloriosa dicta sunt de te, civitas Dei. Gloriam istam nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, regnum omnium sæculorum, vivere in æternum, in perpetuas hereditates.* Credo, quod velis esse æqualis Angelis Dei in celo, esse etiam hæres Dei, coheres Christi, & in plateis supernæ Sion melos angelicum nuscultare, & videre, quicquid illud sit, B cum Christus tradiderit regnum DEO Patri, & erit Deus omnia in omnibus, postremo esse similis Deo, & videre eum, sicuti est. Nonne ad hoc emendum totum te, & quæcunque, & undecunque contrahere poteris, dare oportebit? Et cum universa compleveris, non tamen putes esse condignas passionem huius temporis, vel corporis, ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. An sic

impudens es, vel imprudens, ut minutum tuum, quod sibi tam Christi vitam, quam peccati poenitentia certatim rapiunt, etiam ad hoc cõquendum vel audeas numerare?

Quid dices, si & quartum debitorem in medium adduxero, qui sibi etiam iure primatus sui superiores tres cedere velit? Ecce in januis est, qui fecit caelum, & terram; & Creator tuus est, tu creatura: tu servus, ille dominus: ille singulus, tu figmentum. Totum ergo, quod es, illi debes, à quo totum habes, illi præcipue Domino, qui & te fecit, & beneficiis tibi: qui tibi ministrat syderum cursus, aëris temperiem, fecunditatem terræ, fructuum ubertatem. Huic reverentia totis medullis, totis viribus servendum, ne forte indignationis oculo te respiciat, & despiciat, & conterat in æternum, & in sæculum sæculi. Non arbitrator autem, quoddam tanta raptè infantia, ut & hic minutum tuum nominare, nedum numerare præsumas. Expone ergo mihi cui horum quatuor proponas reddere, quod debes: cum unusquisque tam internus, quam æternus exactor sit, ut te possit singulariter suffocare. *Eia Domine vim patior, responde pro me.* In manus tuas commendo minutum meum, tu perolve omnibus, tu ab omnibus libera: quia tu es Deus, & non homo; & quod hominibus impossibile est, possibile est tibi. Quod habui, & feci. Domine, *Habe me excusatum: quin imperfectum meum viderunt oculi tui.* Quis ergo amplius grunniet dicens: Nimum laboramus, nimum jejunamus, nimum vigilamus: cum nec millefimæ, immo nec minimæ parti debitorum suorum valeat respondere?

Quid retribuam, quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? O quam verè sponsa! *Ordinavit in me charitatem, Cant. 2.* vel ut alius legit: *Imposuit mihi debitum amoris, aut potius debita, eaque innuere- ra amoris.*

O quam ingentia hæc sunt! Noverat Ioseph, qui quondam sollicitatus à domina, respondit: *Et quomodo possum hoc malum facere? Quidni juvenis sanguineus?* Ah, tot, tantisque constructus beneficiis non possum. Quid, quid? Tu super domum

*Et creatori se
totum debet.*

Ps. 115.

Gen. 31.

Beneficia sunt furta, quia cor rapunt.
 mum cæli, quasi dixerim, & terræ con-
 stitutus peccare poteris? Deum non
 amabis? Beneficia sunt furta, quæ corda
 rapiunt. Ille quodam accepto munere
 ab A. ciliao: Furtum, inquit, Agefilai est.
 Quid? mundus furtum est? Ita planè,
 quod corda rapiat.

*Xenoph. l. 3. de
 inst. Cyr.*

Ut sponsa illius, Authore Xenophon-
 te, cor subripuit collarum illud sponsi
 adductus, & quid is persolveret, si sponsa
 libertate donaretur, interrogatus, capti-
 vas non nisi vitam sese exorturum res-
 ppondit. Tum cū sponsa dimissus, data
 postea Cyri magnificentia, liberalitatem,
 splendorem summis efferreret laudibus,
 quidque illa tunc temporis audisset, vi-
 disseque, de quo magis mirata esset, in-
 terrogaret: Nunquam, inquit, dimovi
 oculos ab eo, qui dixit, pretio animæ suæ
 me redempturum. Quid si id non so-
 lum dixisset, sed etiam re ipsa fecisset? O
 quam magis tenerim nos oculos figere,
 nec eos unquam dimovere ab eo, qui &
 dixit se redempturum, & re ipsa rede-
 mit?

*Grates esse
 Christus do-
 cuit.*

Idque nos docere voluit Salvator, dum
 tonies oculos elevavit, dumque tam sepe
 gratias egit, ut scilicet gratiarum actio-
 nes nos doceret. O quot! & quanta ac-
 cipimus de manu Domini beneficia; nec
 gratias agimus! Terræ fruges colligi-
 mus, cast. que domum inferimus, nec
 saltem dicimus: Domine, gratias ago.

Olea 13.

*Olea 13. iuxta pascua adimpleri sunt, &
 saturati sunt, & elevarunt cor suum, &
 oblii sunt mei.*

Luca 2.

*Luca 2. Qui il faciam, quia nescio, quod
 congregem fructus meos? Meos? Quis de-
 dit? Ingrate, en ut reperitur, quod tuum
 non est. O quot hac stulticia, & ingrati
 animi vitio laborans, qui a Deo pasci pa-
 bulum quidem accipiunt, sed unde id
 veniat, non considerant!*

Olea 13.

*Olea 13. Ego Dominus Deus tuus ex ter-
 ra Egypti. Improperat populo beneficia,
 & ex diuturnitate, ac antiquitate ingra-
 titudinem obicit: Ego Dominus Deus
 tuus ex terra Egypti, ac si diceret: Non ab
 heri, aut audieritis, sed jam pridem
 multis te beneficiis cumulavi. Ex terra*

*Agypti; ex quo scilicet sub Pharaone mi-
 ferè serviebas, ex quo te in brachio ex-
 tento eduxi de Egypto peccati, teque
 manna Sacramentorum pavi, totque be-
 neficiis, tot gratis, tot favoribus sum
 profecutus: Ex terra Egypti, ex quo te ab
 illa tribulatione liberavi, semperque no-
 vis gratis, ac beneficiis me Deum tuum
 ostendi: Et oblitus es me?*

*Seneca: Aratores Egypti non respi-
 ciunt cælum, quod enim aliis nationibus
 præstat cælum, hoc Nilus præstat Egy-
 ptiis. O quot, & quot aratores Egypti,
 qui cælum, unde tot pluvie gratiæ, non
 respiciunt, nec oculos sursum, unde
 omne bonum descendit, attollunt!*

*Terra (inquit Deus ad populum Israël)
 ad quam ingredieris possidendam, non est sicut
 terra Egypti, ubi iacto semine in hortorum
 morem aqua ducuntur irrigua, sed de celo ex-
 pectans pluvias.*

*De manibus Sponsi anima illa pergra-
 ta. Manus ejus, inquit, tornatiles aureæ.
 Hebr. Manus ejus orbes aurei, Cæli, unde
 cataractis apertis tot, tantaque velut di-
 luvio descendunt gratiæ. Sed tu, ingra-
 te, tuas aëstimas divitias ex Nilo terrenæ
 tui laboris, industriæ, ac prudentiæ. Ah!
 ah! respice cælum, unde omne bonum, &
 omne donum perfectum. Orbes aurei.*

*Domine, qui pascis me à juvenute mea
 (ex terra Egypti) In te confirmatus sum ex
 utero, de ventre matris meæ tu es protector
 meus: repleatur (ideò) os meum laude, ut
 cantem gloriam tuam, &c.*

*Sancti ut divinorum beneficiorum
 sunt memores! Venite, audite, & narra-
 bo, omnes, qui timetis Deum, quanta fecit ani-
 ma mea. Eia dic: Ad ipsum ore meo clama-
 vi sub lingua mea. Istud est beneficia nar-
 rare? Ita presus, inenarrabilia sunt, sed
 saltem ad ipsum ore meo clamavi, & exul-
 tavi, &c.*

*Vt gratus Jacob! Cùm frater ejus,
 Esau, parvulos illius vidisset, quasi scet-
 que, cuius essent. Parvuli sunt, inquit,
 quos donavit mihi Dominus. Bonorum de-
 inde suorum partem illi offerens, ait: Ac-
 cipe benedictionem, quam donavit mihi Domini
 tribuens omnia. Ut cuncta in Deum om-
 num datorem referebat! Sed Esau ut
 ingratus!*

*Ingratitudo
 rusticorum.*

Deut. 11.

*Cant. 5.
 Hebr.*

Psal. 70.

*Psal. 65.
 Gratiitudo
 Davidis.*

*Gen. 33.
 Et S. Jacob.*

Gratitudo
Abraba.

Gen. 13.
Chryf. hom.
34. in Gen.

Et Iosua.

Ios. 4.

D. Amb. l. 2.
de Noë, &
arca, c. 6.
Et sancti Noë.

Et beati Ioseph.
Gen. 4.
Gen. 5.
Gen. 21.

ingratus! ut Deo nihil adscribit! *Habeo*, A
inquit, plurima, tua tibi sunt. Hunc eun-
dem pergrati animi affectum Iacob non
solum verbis, sed etiam lapidibus, ac
marmoribus testatum voluit: statim
enim ac à Deo aliquod accipiebat benefi-
cium, lapidem, sive altare erigebat, quasi
in marmore illud ad perpetuam memo-
riam conscribere vellet. Quod notat
Chrysof. de Abraham. Vidisti, inquit,
mentem gratam? quia mox ut taberna-
culum fixit, statim pro facta sibi pro-
missione gratiarum actiones obtulit Do-
mino, & in singulis locis, ubi tabernacu-
lum fixit, invenies hoc præ omnibus ei
fuisse curæ, ut extructo altari, preces of-
ferret, & gratias ageret, ut & sic Domi-
num suum provocaret ad suas promissio-
nes implendas.

Et hoc sibi fortasse voluit Iosue, dum
duodecim illos durissimos lapides à cu-
jusque Tribus viris erigi mandavit. *Tol-* C
lant, inquit, *duodecim lapides*, non quos-
cunque, sed *durissimos* ut videlicet talis,
tantique beneficii memoria quasi in mar-
more sculpta nulla unquam oblivione
deleteretur. Huc facit, quod pulchre ani-
madvertit Ambrosius, Patriarcham Noë
cætera omnia ex Dei præscripto fecisse,
solum autem oblationem, altarisque ere-
ctionem ex gratitudine. Intellexit nimirum, ut ait Ambrosius, eam veram gratia-
rum actionem esse, quæ non jubetur, sed
desertur: Qui enim debitum gratiæ, ut
à se exigatur, expectat, ingratus est. Ut
igitur ex arca egressus est, utque se inco-
lumem vidit cum tota creaturarum fa-
milia, altare extruxit, hostias immolavit,
odoratusque est Dominus odorem sua-
vitatæ. Vbi Chryf. Vide gratitudinem
justi, ædificavit altare, obtulit, suæ vo-
luntatis gratitudinem Domino ostendit,
Deus approbans voluntatem coronavit.
Odoratusque Dominus odorem suavitatis.

Id quod Sancti adeo intellexerunt, ut
vel propriis filiorum nominibus accepta
à Deo munera declararint, *Possedi hominè*
per Deum, Iste consolabitur nos. Risum fecit
mibi Deus (quæ erant propria filiorum
nomina.) Hinc Ioseph, cum ad totius
Ægypti regnum euectus esset, pergrato

animo, inquit: *Dei voluntate huc missus* Gen. 45.
sum, qui fecit me quasi puerem Pharaonis, &
dominum univere se domus ejus, ac Principem
in omni terra Ægypti. Quin duobus ibi-
dem susceptis liberis, *Vocavit nomen pri-*
mogeniti Manasses, dicens: Oblivisci me fecit
Deus omnium laborum meorum. Nomen
quoque secundi appellavit Ephraim, dicens:
Crevere me fecit Deus in terra pauperitatis
meæ. En ut Pharaoni, aut sorti dignita-
tem non ascribit? An ut Deo acceptam
refert? An ut propriis filiorum nomi-
nibus accepta à Deo beneficia declaravit?
O insignem beneficiorum agnitionem!
non enim ei satis visum est. Deo ob ac-
cepta beneficia, & pericula depulsi, immen-
sas gratias agere, verum etiam propria fi-
liis nomina, quibus beneficiorum agni-
tudo designaretur, imposuit, ut hoc pacto
horum in animo suo promprior adesset
memoria, ipsique filii suis ipsis nomi-
nibus ad gratias toto vitæ tempore ob be-
neficia Patri collata agendas, non secus
ac pater excitarentur.

Noverant nimirum, Deum non solum
hujusmodi beneficiorum memoria dele-
ctari, verum etiam valde ab unoquoque
eam exigere. Hinc in Genes. ubi toties
dicitur Deus Creator, datorque omnium,
Hebr. simul dicitur Iudex, & justus, *Elo-*
him, Dii, vel Iudices, ab El, quod est for-
tis, & ala, id est. adjuravit, obligavit, ad-
strinxit; quasi Deus suam potentiam, vir-
tutem, bonaque omnia largiatur, ut per
ea sibi hominem, seu juramento, ad sui
cultum, obedientiam, timorem, fidem,
spem, invocationem, gratitudinemque
obstringat. Vbi ad rem notandum, quod
ubi potius videbatur Deus misericors, ac
liberalis dicendus, dicitur justus: quo
clare intelligas, pro certo fore, ut reum
omnium quas tibi creavit, exigat ratio-
nem. *Osæ 9. Audi: Va eis, cum recessero*
ab eis. Alii: Va eis, cum incarnatus fuero. *Osæ 9.*

Quid? nonne insignis istud est benefi-
cium? Ita prorsus: sed vix eis, nisi grati
extiterint. *Isa. 19. Onus Ægypti, ecce Do-*
minus ascendit super nubem levem, &c. Ad
literam de beneficio Incarnationis est
sermo. Sed cur non favor Ægypti? quia
ingens erat onus gratiarum.

Quærit

D. Chrysof. hom. in Act. Ap. Spiritus S. cur in Aposto- las cum tur- bine venit.

Quærit Chryf. cur Spiritus S., qui est A fons omnium donorum, ac beneficiorū, missus fit in Apostolos præmissio turbine? Respondet. Ad commune faciendum iudicium: cum enim donum accipimus, mox instat iudicium, quo appareat, an eo rectè uti simus.

Beneficio iudi- cium proximi. Gen. 3. Luc. 17. Bern.

Quam citò creaturarum omnium rerum ab Adam exegit rationem? Adam, ubi es? quasi dixerit: Gratias non agis? tot jam beneficiorum oblitus?

Et novem ubi sunt? non est inventus, qui B rediret, & daret gloriam Deo, nisi hic alieni- gena. Bernard. in serm. contra pessimum vitium ingratitudeinis, optimè, ut solet: Meministis, credo, verba Salvatoris hæc esse, novem illorum arguentis ingrati- tudinè. Benè quidem orasse, & postulasse leguntur, qui levaverunt vocem dicen- tes: Iesu præceptor, misereve nostri; sed de- fecit eis quarta, quam adiecit Apost. gratiarum actio, quando nec redierunt, nec egerunt gratias Deo. Multos quoque C videmus usque hodie satis importunè petentes, quod sibi deesse cognoverint: sed paucos admodum novimus, qui dignas super acceptis beneficiis gratias agere videantur. Fortè hoc etiam clementia esse videtur, ingratias negare, quod postulant: ne contingat nobis, ut tantò gravius de ingratitude iudice- mur, quantò magis ac cumulatis benefi- ciis ingrati probabimur extitisse. Felix Samaritanus, qui cognovit se nihil habe- re, quod non accepisset, idcirco servavit depositum, & cū gratiarum actione ad Dominum est reversus. Felix, qui ad singula dona gratiæ redit ad eum, qui est plenitudo omnium gratiarum, cui dum nos pro acceptis non ingratos exhibe- mus, locum in nobis facimus gratiæ, ut E maiore adhuc accipere mereamur. Om- ninò enim sola nos à profectu conversa- tionis impedit ingratitude nostra: dum quodammodo amissum reputans dator, quod ingratus accepit, cavet sibi de cæ- tero, ne tantò plura amitteret, quantò plura conferret ingrato. Felix proinde, qui se alienigenam reputans, etiam pro quibusque minimis beneficiis non mini-

Ingratias petita negare, cle- mentia est.

Ingratitudo profectum con- versationis impedit.

Speranza Scriptura selecta.

mas refert gratias, gratuitum esse non dubitans, neque dissimulans, quod alieno impenditur, & ignoro.

Ex defectu gratiarum actionum pe- Ingratitudo parès penuria, & infirmita- tum. nuria, infirmitates, &c. Dat nobis Deus rerum abundantia: sed quia ipsi accepta non referimus, immitit penuriam, qua cognoscamus abundantiam à Deo esse. Dat sanitatem: sed quia utimur ea quasi debito naturæ dono, infirmitatem imit- rit, & tunc sanitatem donum Dei esse sentimus, &c.

De Ezechia Hier. Tradunt Hebræi, D. Hier. in ided ægrotasse Ezechiam, quoniam post c. 38. Is. in- inauditam victoriam ludæorum, & Assy- Ezechia ex in- rii Regis interitum, non cecinerit laudes gratitu dine Domini, quas cecinit Moyses, Pharaone venit morbus. submerso, & Debbora, interfecto Sifara, & Anna, genito Samuele.

O quam displicet Deo ingrati animi vitium! In Matthæo: Serve nequam, om- ne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me: nonne ergo, &c. Vbi Chrysof. cum debet ei decem millia talenta, non vocat eum servum nequæ, neque convitiatur (quod nunquam aliàs, ant perquam rarò in fa- ciem fecisse legimus) sed cum ingratus extitit.

Matth. 28. Ingratitudo Deo perosa.

Et nunc intelligo, ni fallor, illum Psal- mi locum: Cum Sancto Sanctus eris, & cum per verso per verteris; quod alii legunt: Cum liberali liberalis eris, & cum ingrato ingratus eris. Talis etiam Deus erga unum- quenque existit, talem que se unicuique exhibet, qualis ipse erga eum fuerit, qua- lem que se erga eum ostenderit, cū libe- ralibus liberaliter agit, & cum illiberali- bus illiberaliter, hoc est, strictè ac parcè. O vitium nostrum, quod liberales, pro- digas que illas Dei manus constringit, ac ligat? Ingratitudo, inquit Bern. excicat fontem divinæ pietatis. Et gratiarum cessat decursus, ubi non fuerit recursus. Sed ubi hic fuerit, quis gratiarum abun- dantiam valeat explicare? Moyses, qui gratissimus extitit, ut affluentiam solus ambabus elevatis manibus excipere non valebat? Deus etenim ad eum in suas effundebar gratias, ut quò eas exciperet, ab aliis sustentari manus illius oporteret: est

Pf. 17. Agell. Titelm.

Ex. 17.

§§§

est nanque veluti quædam æmulatio inter Deum, ac hominem gratum, quem Deus tamen sua semper liberalitate vincit, qui maiora, pluraque retribuit, quam illi unquam tribuamus, quod dixit David: *Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi?* Vbi August. ponderat non dicere, tribuit, sed, retribuit, &c.

Ingratitudo siccat fontem gratiarum. Ps. 34.

Sed heu, nos adeo ingrati sumus, ut quoad nos divinum illum pietatis fontem exsiccemus, &c. *Retribuēbant mihi mala pro bonis, sterilitatem anima mea.* Gratiarum enim actio est veluti quædam irrigatio: hæc ubi deest, planta fit sterilis. Unde, quæso te, multo abhinc tempore res tuæ in transversum abeunt? Filii moriuntur, &c. quia divinarum gratiarum plantam sterilem reddidisti. Sic modò spiritum illum non sentis, gustum Dei non habes, quoniam ingratus es: sanitatem, divitias amisisti, quia sterilem (ut hoc verbo utar) ingrati animi vitio Deum fecisti. O vitium! ô vitium!

Seneca: Ingratus est, qui beneficia non reddit, qui dissimulat, qui deoegat: ingratus, qui oblitus est. Superlativo adde, qui insimul beneficiis benefactorem ostendit, de quo Osee 2. *Et argentum multiplicavi ei, & aurum, quæ fecerunt Baal.* Vbi Theod. Quæ à Deo dona Israël acceperat, eadem Dei hostibus detulit. Annon plerique hodie ingrati sunt, qui ipsis contra benefactorem pugnant beneficiis? Ille bonum à DEO ingenium sortitus est, ut eo bene utatur, sed quid? abutitur in potestibus, ac inepiis, &c. Divitias, sanitatem habet: sed his utitur, vel potius abutitur in Dei offensam. Quid miraris, si in poenam ingratitudeinis Deus aufert divitias, &c. *Adcirco (subdit Deus) convortar, & sumam frumentum meum, & vinum meum, &c.*

Osee 2.

Theod.

Beneficiis Dei ad illius injuriam abutimur ingrati.

Isa. 7.

Alii.

Ingrati viliores brutis.

O ingratum ipsis irrationabilibus jumentis irrationabiliorem! *Cognovit bos possessorem suum; Alii, Emptorem suum. Israël autem non cognovit, & populus non intellexit.* Mixum! Emit ille bovem, parum fœni

illi præbet, statim bos emptorem agnoscit, exiguique illius beneficii fune ligatus sequitur eum: ingratus verò tot beneficiorum funibus constructus Deum benefactorem non agnoscit, non sequitur: *Hæcine reddis Domino, popule stulte, & insipiens?* Hebr. *Popule stulte, & vilis?* Jumentorum epitheta. Ut ingratus veluti jumentum recalcitrat! *Incrassatus, impinguatus, dilatatus* tot undique beneficiis, recalcitravit.

Deut. 32. Hebr.

Annon tale jumentum Iudas, qui contra magistrum, à quo tot, tantaque acceperat beneficia, calcaneum elevavit? *Ioan. 13. Quis manducat meum panem, levabit contra me calcaneum suum.* O vilissimum jumentum!

Iudas ingratus. bestia.

Et idcirco ingratus non nisi asini sepulchrum meretur. De Ios illo dicitur, quod sepelierunt eum quidem, sed non in sepulchro Regum. Hugo Card. & meretur. Glosa, ut ingratus in Ioiadam, cuius non est recordatus, quod sibi fecisset bona. Ex Paralip. jam nostis historiam.

2 Paralip. 24. Ingratus asini sepulchrum in sepulchro Regum. Hug. Card. Glosa.

Sed quid dco, ingratum jumentum esse? Deterioris certe conditionis est: nam insensibilior est i, sis jumentis, similibusque lapidibus. Succurratne memoria Nabalille Carmelus? Succurrant & beneficia, quæ à David acceperat, quibus cum ingratus extiterit, *Morsuum est cor ejus intrinsecus, & factus est quasi lapis.* Et certe ingratus est insensibilis ceu lapis.

1. Reg. 25. Ingratus similis lapidi.

Quid verò, inquires, si deterioris adhuc conditionis ingratum ostendero? Ingratus est veluti Dæmon. Dicit hoc David: *Pro eo, ut me diligerent, deridebant mihi.* Hebr. *Satana erant mihi, &c.* O vitium!

Ac veluti dæmon. Ps. 108. Hebr.

Fugiamus hoc, Fratres, fugiamus, idque jugi beneficiorum memoria, perpetuaque gratiarum actione. Hoc etiam docere nos voluit Salvator, cum in deserto quinque hominum millia duobus piscibus, & quinque panibus hordeaceis cibavit, & Apostolis, quæ superaverant fragmenta,

fragmenta, ne perirent, colligere præcepit. Cur enim putamus, munificentissimum Dominum tam anxie reliquias huiusmodi colligi mandasse? Bern. Iubemur colligere fragmenta, ne pereant, id est, nec minima beneficia oblivisci.

Ioan. 6.
Bern. serm. in
Cant.
Esb. 6.

Beneficia Dei
diligenter an-
notanda.

Si Rex ille habebat Annales, in quibus annotaret; quæ singulis diebus à subditis veluti beneficia accepisset: nos Annales, ac diarios libros non habebimus, in quibus quotidiana Dei beneficia conscribamus? quoties à morte nos liberavit? quoties, &c.

Malach. 5.
Hebr.

Si Deus ipse habet libros *Monimenti*. Hebr. *Recordationis, & memoria*, in quibus notet res nostras; nos libros non habeamus, in quibus indelebiter res ejus scribamus?

Psal. 102.
Symmach.
Beneficia, &
gratiarum
actio eisdem
vocalibus effe-
runtur.

Benedic, anima mea, Domino, & noli oblivisci omnes retributiones ejus; vel cum Symmacho: Omnia beneficia ejus. Vbi notandum, eandem vocem, cum beneficia, tum gratiarum actiones significare: quò intelligamus, quàm conjunctim beneficium gratiarum exigit actionem; nam ubi accipis beneficium, ibi simul referendæ gratiæ munus assumis.

Cant. 1.
Columba sym-
bolum grati.

Noverat anima illa, quæ propterea est assimilata columbæ: *Oculi tui columbarum.* Et, *veni, columba, &c.* quòd scilicet instar columbæ ad singula, quæ cælitus accipiebat beneficia, oculos in altum levabat, immensasq; largitori omnium gratias referebat.

Psal. 144.

David: *Aperisti manum tuam, & impleas omne animal benedictione, hoc est, donis, ac beneficiis, ob quæ te benedicere tenetur. Sed quid est homo, quòd memor es ejus?* Hebr. *Quid est Enos, immemor, obliviosus, quòd memor es ejus?* Vitium Philosphorum illorum, de quibus Apost. *Nec gratias egerunt, &c.* qui propterea lumen perdidit. Sic plerique ob ingratitude[m] privantur lumine, ac donis, &c.

Psal. 8.
Hebr.

Rom. 7.

A propria existimare. Apost. *Qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.* Chrysoft. *Quid dicis, ô Paule? Paulò antè dicebas: Qui proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum, & nunc dicis: Qui dilexit me: & proprium usurpas commune beneficium? Respondet: Pecuniare hoc est amori, ut ex communibus propria faciat. Qui dilexit me. Quid dicis? Te solum dilexit? Omnem hominum naturam dilexit: sed ego ei gratias debeo, quàm me solum dilexerit. Quid ergo, pro te solo crucifixus est? Annon dicit: Si exaltatus fuero, traham ad me omnes? Nonne tu dixisti, quòd pro nobis omnibus tradidit seipsum? Perfectò non loquor pugnantia, sed meum amorem ita solor, Qualem igitur vicissim gratiarum actionem exhibere poterimus tam divitem erga nos charitatem declaranti? Etiam si animam ipsam impendamus pro suis legibus, neque sic ad charitatis modum pertingere poterimus, quam erga nostrum declaravit genus. Ipse enim DEUS existens pro hominibus hoc subit, & DOMINUS pro servis, & non pro servis simpliciter, sed pro ingratis, & perpetuis inimicis, & ipse prior indignis, & toties lapsis tantam contulit beneficentiam. Nos autem, etiam si faciamus, quæcunque facere poterimus, nihil magnum faciemus: ut ei, qui nos tantis beneficiis prævenit, aliquid rependamus: nostra enim, si qua sequuntur, retributio quidem sunt, & debitum; illius autem sunt & gratia, & beneficia, & largitionis magnitudo.*

Gal. 2.
Rom. 8.
Chryf. hom.
34. in Gen.
Beneficia com-
munia in pri-
vatis recen-
senda.

Ioan. 12.

O quàm hæc omnia ab his, qui ingrati extiterint, sentientur in hora mortis! *Arguam te, & statuam contra faciem tuam; vel juxta Isid. Clar. Statuam me contra oculos tuos; hoc est me ipsum natum, passum, cruci affixum, cum tot, tantisque beneficiis ante oculos tuos constituam, ut ingratitude[m] arguaris, & confundaris.*

Psal. 49.
Isid. Clar.
Ingratis male
erit in supremâ
horâ.

Grati animi est, beneficia commuata

Sss 1 His.

Etia, eia, ingratitude abominare. A. gratesque Deo pro immensis beneficiis. redde: omnia illi restitue, à quo omnia accepisti: idque cunctis audientibus, ac testibus confirere. Id enim tam verum est, quam quod verissimum: nam si in te ipso aliquid bonitatis est, Omnis bonitas, inquit Dionys. à prima bonitate est: si quid sapientia, Omnis sapientia, ait Salomon, à Domino Deo est. Si quid authoritatis, ac potentia: Non est potestas, nisi à Deo, inquit Paulus. Si aliquid natura, aut gratia donum: Omne datum optimum, & omne donum perfectum de sursum est, descendens à Patre luminum, inquit Iacobus: Si tandem mente, & cogitatione rerum omnium, quæ in te, aut extra te sunt, auctorem quaeris: quicquid est, à te est, quia sine te nihil est, ait cū Deo loquens August. Benedic, ergo, benedic, anima mea, Domino, & omnia, quæ intra me (& extra me) sunt, nomini sancto eius.

Iac. 1.

D. August.
Psal. 102.

Ecc. 1.

Omnia flumina intrant in mare, & ad locum, unde exeunt flumina, revertuntur, ut iterum fluant. O si in illud inexhaustum omnium gratiarum mare, tot beneficiorum flumina reverterentur, quam plenius, quam copiosius iterum defluerent!

DE PECCATO, materia Orationis.

Peccatum est summa abominatio.

PVNCTVM CLVII.

Marc. 13.
Deut. 13.

Cum videtur abominationem desolationis, qua, &c. In Deuter. vocat DEUS Moysen: Accede, dic populo meo: Si audieris in una urbium tuarum dicentes: Eamus, & serviamus Dii alienis, quare sollicitè, & diligenter: rei veritate perspecta, si in veneris certum esse, quod dicitur: & abominationem hanc opere perpetratam, statim percussus habi-

tatores urbis illius in ore gladii, & delebis eam: omniaque, quæ in illa sunt, usque ad pecora: quicquid etiam suppellectilis fuerit, congregabis in medio platearum ejus, & cum ipsa civitate succendes, ita ut universa consumas, & sit tumulus sempiternus, non edificabitur amplius. Ad litteram fuit hæc abominatio, Jerusalem suum Deum non agnoscere, suum Deum non recipere, sed peccando Diis alienis servire, unde delera est, facta est tumulus sempiternus, non reedificata jam amplius.

Quantoperè Deus abominatur peccatum! Percussus habitatores urbis in ore gladii, Peccatum & delebis eam, omniaque, quæ in illa sunt, quàm abominusque ad pecora. Quid, quæso, Domine, animalia commoverunt, pueri, supellex, mœnia, & palatia? ob peccatum hæc omnia abominor, non sit lapis super lapidem, sit tumulus: Non edificabitur amplius.

Amor, quo populum, quem sibi elegerat, prosequeretur, insignis proorsus, ac mirus est. In eodem libro: En Domini Dei tui calum est, & calum cali, & tamen patribus tuis conglutinatus est Dominus, & elegit eos, & semen eorum post eos. q. diceret: Hic Deus inensus, infinitus, Creator cælorum, vestri non erat indigus, sed sola benignitate sua vos elegit, atque dilexit, & non vulgari quidem, sed arctissima dilectione. Conglutinatus est. Corn. à Lap. Corn. à Lap. Verbum, conglutinatus, significat vehementiam amoris. Sic anima Sichem dicitur conglutinata cū Dina, & anima Jacob pendere ex anima Benjamin, vel, ut Hebr. est Hebr. illi colligata esse. Sic igitur Deus populum diligebat, ut eidem conglutinatus diceretur.

Sic etiam in signum, & ostensionem amoris, ut notat. Hier. aquila comparatur: Sicut aquila provocans ad volandum Isr. 65. pullos suos, assumpsit eum, atque portavit in Deut. 32. humeris suis, in brachiis, ut infantium charorum gerulus: Circumdixit eum, & docuit, & custodivit sicut pupillam oculi sui. Est hæc in tota Scriptura reperire verba majoris affectus. Inter cæteras animan-

tes;